

“Strukturālo reformu ietekmes novērtējuma veikšana”

ID Nr. MK VK 2010/21 ESF

*1.2.4. Novērtējuma un
rekomendāciju izstrāde par
personas tiesībām vērsties iestādē
ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc
būtības LR un ES dalībvalstīs*

Pasūtītājs:

Valsts kanceleja,
reģ.Nr.90000055313,
Brīvības bulvāris 36,
Rīga, LV-1520

Izpildītājs:

PricewaterhouseCoopers
SIA, Kr. Valdemāra 19,
Rīga, LV-1010

Tālr.: +371 67094400
Fakss.: +371 67830055
E-pasts:
pwc.riga@lv.pwc.com

2011. gada 6.jūnijā

Gala nodevums

- Ziņojums par rekomendācijām personas tiesībās
vērsties iestādē ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc
būtības Latvijas Republikā un Eiropas Savienības
dalībvalstīs*

PricewaterhouseCoopers SIA vārdā

Z.V.

pwc

Zlata Elksniņa-Zaščirinska
Valdes locekle

Saturs:

Vispārīgā informācija par projektu	3
Būtiskākie Latvijas un ārvalstu prakses izpētes rezultāti	7
Rekomendācijas iestāžu un tiesu prakses pilnveidošanai Latvijā	13
Rekomendācijas normatīvā regulējuma izstrādes nepieciešamībai un pilnveidošanai	18
Galvenie riski, secinājumi un ieteikumi (institucionālie, likumdošanas), kas saistīti ar uzlabojumiem pašreiz pastāvošā praksē, iestādei atbildot uz privātpersonas iesniegumiem	23
Nepamatoti iesniegumi un nepamatoti pieteikumi	23
Tiesības uz atbildi un administratīvās tiesas kontrole	25
Iesniegumu likuma mērķis	28
Iesnieguma veidi	29
Atbildes sniegšanas termiņi	31
Iesniegums ar vairākiem un juridiskā nozīmē atšķirīgiem lūgumiem	32
Iesniedzēju personas datu aizsardzība un konfidencialitāte	34
Iesniegumu tiesiskā regulējuma vēsturiskie motīvi	37
Pielikums Nr.1 - Iesniegumu likuma projekts (konceptuāli grozījumi)	
Pielikums Nr.2 - Iestāžu prakses analīzes un tiesu prakses analīzes metodoloģija	
Pielikums Nr.3 - Tiesiskā regulējuma sākotnējo motīvu izpēte	
Pielikums Nr.4 - Normatīvā regulējuma analīze un iestāžu un tiesu prakses analīze	
Pielikums Nr.5 - Starpziņojums par ārvalstu praksi	

Autortiesības

Šā dokumenta autoru personiskās tiesības pieder izstrādātājiem. Dokumenta autoru mantiskās tiesības pieder Valsts kancelejai, kurai ir tiesības izmantot šo dokumentu saskaņā ar Valsts kancelejas un *PricewaterhouseCoopers SIA* 2010. gada 30. decembrī noslēgto līgumu nr.132.

Pieļaujama dokumentā iekļautās informācijas citēšana un izmantošana atvasinātu darbu veidošanai iekļaujot atsauci uz šo dokumentu.

Dokumenta autori:

- Mg.iur. Māris Ruķers, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes lektors, *PrivacyPro SIA*
- Mg.iur. Pāvels Rebenoks, zvērināts advokāts, *PricewaterhouseCoopers SIA*

Kontaktpersona:

Pāvels Rebenoks

PricewaterhouseCoopers SIA

Kr.Valdemāra iela 19, Rīga, LV-1010

Tel.: (+371) 67 09 4400

Fakss: (+371) 67 83 0055

E-pasts: pavels.rebenoks@lv.pwc.com

Rekomendāciju ziņojums par personas tiesībām iesniegt iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības

Par projektu

[1.1.] Valsts kanceleja (turpmāk – Pasūtītājs) kā atbildīgā iestāde ir uzsākusi Eiropas Sociālā fonda projekta īstenošanu 2010. gada 30. decembrī parakstot līgumu nr.132 ar *PricewaterhouseCoopers SLA*. Projekts tiek finansēts no Eiropas Sociālā fonda projekta "Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē" (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1/10/IPIA/CFLA/004/002) (turpmāk – Projekts) līdzekļiem. 100% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Aktivitāti ievieš Pasūtītājs sadarbībā ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru.

[1.2.] Projekta gaitā tika intervētas šādas valsts pārvaldes iestādes:

Finanšu ministrija (FM)	<ul style="list-style-type: none"> •Valsts ieņēmumu dienests (VID) •Valsts kase (VK) •Iepirkumu uzraudzības birojs (IUB)
Ekonomikas ministrija (EM)	<ul style="list-style-type: none"> •Centrālā statistikas pārvalde (CSP) •Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (SPRK) •VAS "Privatizācijas aģentūra" (PA)
Iekšlietu ministrija (IeM)	<ul style="list-style-type: none"> •Valsts policija (VP)
Labklājības ministrija (LM)	<ul style="list-style-type: none"> •Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) •Valsts Darba Inspekcija (VDI)
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VM)	<ul style="list-style-type: none"> •Valsts vides dienests (VVD)
Tieslietu ministrija (TM)	<ul style="list-style-type: none"> •Ieslodzījumu vietu pārvalde (IVP) •Datu valsts inspekcija (DVI)
Zemkopības ministrija (ZM)	<ul style="list-style-type: none"> •Pārtikas un veterinārais dienests (PVD)
Latvijas valsts prezidenta kanceleja (VPK)	

[1.3.] Interviju galvenais mērķis bija noskaidrot, kā iestādes praksē realizē Latvijas Republikas Satversmes 104.pantā un Iesniegumu likumā noteiktās privātpersonu tiesības vērsties iestādē ar iesniegumiem, kā arī pētīta problemātika saistībā ar privātpersonu iesniegumiem, ar kuriem iestādes sastopas. Veicot intervijas iestādēm tika nosūtīti jautājumi, uz kuriem tika saņemtas iestāžu rakstveida atbildes, kā arī šīs atbildes tika precizētas tikšanās laikā ar iestādes pārstāvjiem. Atsevišķos gadījumos atbildes precizētas elektroniski (iestādes pievienoja dokumentu paraugus) un telefoniski. Atbildēm tika pievienoti un analizēti dokumentu vai sarakstes ar privātpersonām paraugi (tikai valsts valodā).

Problēmas vispārīgs raksturojums

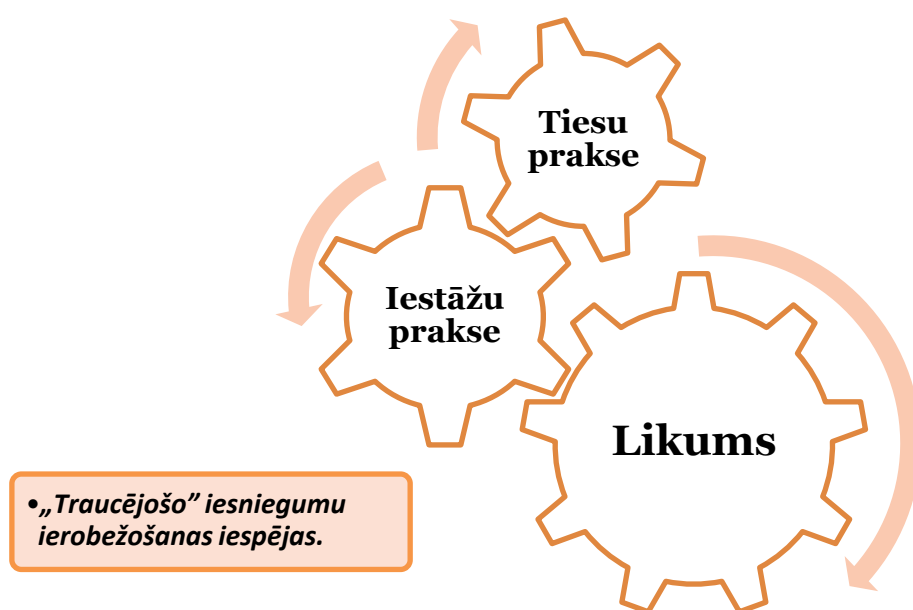
[1.4.] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 104.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Minētajā Satversmes pantā noteikto pamattiesību apjomu, ierobežojumus un īstenošanas kārtību nosaka citi normatīvie akti, bet pamatā tie ir: Administratīvā procesa likums, Informācijas atklātības likums un Iesniegumu likums. Praksē bieži ir gadījumi, kuros grūti nošķirt, vai atbilde sniedzama saskaņā ar Iesniegumu likumu vai Informācijas atklātības likumu, vai pat saskaņā ar Administratīvā procesa likumu.

[1.5.] Iesniegumu likuma mērķis ir veicināt privātpersonu līdzdalību valsts pārvaldē, tomēr nākas secināt, ka lielākoties privātpersonas izmanto Iesniegumu likumā paredzētās tiesības, lai iegūtu vispārpieejamu informāciju vai iestādes viedokli, risinātu strīdus privātpersonu starpā vai iesaistītos tiesvedības procesos, nereti uzskatot, ka valsts iestādes sniegtais viedoklis, piemēram, par tiesību normu interpretāciju, būs saistošs trešajām personām.

[1.6.] Iestādes ir noslogotas ar atkārtotu un nepamatotu (nav iestādes kompetencē, nesasniedz Iesniegumu likumā minēto mērķi) iesniegumu izskatīšanu, tādējādi mazāk laikā atliek uz tiešu pienākumu izpildi, kā arī iestādes resurss ir nelietderīgi izmantots.

Projekta mērķis

[1.7.] Projekta mērķis ir veikt Iesniegumu likuma tiesiskā regulējuma novērtējumu un izstrādāt rekomendācijas par personas tiesībām vērsties iestādē ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības Latvijā, ņemot vērā Eiropas Savienības valstu pieredzi.

Projekta un izpētes metodes

[1.8.] Projekta ietvaros tika veikta Satversmes 104.panta, likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”, Iesniegumu likuma, Administratīvā procesa likuma un citu normatīvo aktu vēsturisko motīvu izpēte, sākot no 1993.gada; likumu un saistīto normatīvo aktu tiesību normu padziļināta analīze; Latvijas Republikas tiesu judikatūras izpēte; Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma un Eiropas Savienības tiesu judikatūras, Eiropas Cilvēka tiesību tiesas spriedumu analīze un Igaunijas, Lietuvas, Polijas, Vācijas un Nīderlandes nacionālā regulējuma izpēte.

[1.9.] Pētījuma sagatavošanā tika izmantotas likuma projektu redakcijas, Saeimas komisiju un plenārsēžu materiāli, ārvalstu un starptautiskie normatīvie akti.

Projekta rezultāti

[1.10.] Pētījuma ietvaros sagatavoti šādi starpziņojumi:

- iestāžu prakses analīzes un tiesu prakses analīzes metodoloģija,
- tiesiskā regulējuma sākotnējo motīvu izpēte,
- normatīvā regulējuma analīze un iestāžu un tiesu prakses analīze Latvijā
- starpziņojums par ārvalstu praksi (Lietuva, Igaunija, Polija, Vācija, Nīderlandes, Lielbritānija) un starptautisko praksi (Eiropas Savienība, Eiropas Padome).

Būtiskākie Latvijas un ārvalstu prakses izpētes rezultāti

Kopsavilkums

[2.1.] Demokrātiskā valstī ir būtiski, ka ierosinājumus attiecībā uz līdzdarbību var dot arī sabiedrība un katrs indivīds atsevišķi. Iesniegumu likuma 1.panta mērķis ir nodrošināt konkrētu kārtību, kādā privātpersona var vērsties pie valsts pārvaldes iestādes, galvenokārt, lai no savas puses ierosinātu Valsts pārvaldes iekārtas likumā un citos ārējos normatīvajos aktos jau noteiktos līdzdarbības veidus. Otrkārt, izteikt savus priekšlikumus, sūdzības par jautājumiem, kas saistīti ar valsts pārvaldes objektīvās darbības uzlabošanu.

[2.2.] Šāds mehānisms ir svarīgs pilsoniskās sabiedrības elements bez kā demokrātiska valsts iekārta nevarētu pastāvēt, jo tas nodrošina indivīda līdzdalību valsts pārvaldē.

[2.3.] Personas tiesības vērsties valsts iestādē ar iesniegumu ir uzskatāma par personas pamattiesību, kas ir nostiprināta Satversmē. Taču, kā jebkura no pamattiesībām arī tā var būt ierobežota, ja ierobežojums vērst uz kāda leģitīma un samērīga mērķa sasniegšanu.

[2.4.] Privātpersonas tiesību apjoms attiecībā pret iestādēm, kurām ir pienākums sniegt atbildi pēc būtības ir atkarīgs ne tikai no Iesnieguma likuma regulējuma, bet pamatā no esošās izpratnes par iestādes jēdzienu, ko nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums un Administratīvā procesa likums. Tāpēc iestāde Satversmes 104.panta izpratnē jāsaprot plašākā nozīmē un tā var būt arī Saeimas kanceleja, tiesas, prokuratūra, Latvijas Zvērinātu advokātu padome¹ un citas institūcijas, kas veicot savas funkcijas parasti nav pieskaitāmas pie izpildvaras atzara.

Iesniegumu likuma praktiskās piemērošanas problēmas

[2.5.] Izpētot iestāžu un tiesu praksi attiecībā uz Iesniegumu likuma piemērošanu jāsecina, ka ir konstatējamas šādas galvenās problēmas:

Privātpersonām ir maldīgs priekšstats par savu subjektīvo tiesību apjomu

[2.6.] Vēsturiski ir nostabilizējusies kārtība, ka persona vērsas pie iestādes ar jebkuru jautājumu, kas viņai liekas svarīgs (arī personas tiesību aizskāruma gadījumā, kas noticis privāttiesību jomā un būtu risināms tiesā nevis iestādē), savukārt iestādes sekmē šādas kārtības nostiprināšanu sniedzot atbildes uz šādiem iesniegumiem.

---

¹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 21.aprīļa spriedums lietā Nr.SKA-22/2008 (A42250105): www.at.gov.lv (aplūkots 2011.gada 8.jūnijā).

[2.7.] Vadoties tikai no Iesniegumu likuma 1.pantā noteiktā mērķa, personai ir subjektīvās tiesības tikai uz līdzdalības ierosinājumu, subjektīvās tiesības izteikt priekšlikumus un sūdzības, kā arī likumā tieši paredzētajos gadījumos piedalīties valsts pārvaldē noteiktā veidā. Tomēr privātpersonai nav subjektīvo tiesību, lai valsts pārvalde izpilda iesniegumā izteiktos lūgumus, piemēram, ierosina disciplinārlietas pret ierēdņiem, izdod tādu vai citu normatīvo aktu vai atbrīvo no valsts civildienesta kādu konkrētu ierēdni.

[2.8.] Kā izriet no iestāžu un tiesu prakses analīzes, Iesniegumu likuma termini: *lūgums* un *jautājums* iedrošina privātpersonas izvīzīt iesniegumos tādus prasījumus, uz kuru izpildi no valsts iestādes puses viņiem tiesību nav.

Likums nesniedz skaidru norādi par līdzdalības mērķa robežām

[2.9.] Iesniegumu saturs attiecībā uz sūdzībām, priekšlikumiem, jautājumiem un lūgumiem nav tieši reglamentēts ne pēc formas, ne arī pēc citiem kritērijiem, līdz ar to bieži iestādei ir grūti saprast kādu rezultātu vai rīcību sagaida iesniedzējs.

[2.10.] Privātpersonas bieži iesniedz iestādei iesniegumus, kurā vienlaikus ir iekļauta gan sūdzība par iestādes rīcību objektīvā nozīmē, informācijas pieprasījums Informācijas atklātības likuma izpratnē, kā arī tiek izteikts kāds lūgums, kura izskatīšanai jāpiemēro Administratīvā procesa likums.

[2.11.] Šāda situācija praksē rada problēmas pareizi piemērot Iesniegumu likumu un nošķirt tiesības saņemt atbildi pēc būtības attiecībā uz līdzdalību valsts pārvaldē no citiem gadījumiem gan attiecībā uz atbildes saturu, gan atbildes termiņiem un arī rada jautājumus par pareizo administratīvās kontroles virziena noteikšanu pat administratīvajās tiesās.

Privātpersonas adresē vienāda satura iesniegumu vairākām iestādēm

[2.12.] Privātpersonas neuztver iestādi, ka vienotas valsts pārvaldes sastāvdaļu, tāpēc nepamatoti nosūta vienāda satura iesniegumu visiem iespējamajiem adresātiem, kuriem viņsprāt ir jābūt informētiem par iesniedzēja problēmu. Visbiežāk vienāda satura iesniegums pēc nosūtīšanas kompetentai iestādei, piemēram, Valsts darba inspekcijai, papildus un bez vajadzības tiek nosūtīts arī Valsts prezidentam, Ministru prezidentam, Tieslietu ministrijai, Ekonomikas ministrijai un prokuratūrai.

[2.13.] Kā rezultāta viena iesnieguma vietā valsts pārvalde saņem sešus iesniegumus uz kuriem tā parasti sniedz nevis vienu, bet gan vairākas atbildes. Persona tiek informēta par iesnieguma pārsūtīšanu kompetentai (atbildīgai) iestādei, tad katra iestāde pārsūta atbildīgai iestādei saņemto iesniegumu un parasti arī lūdz informēt to par atbildi, kāda būs nosūtīta iesniedzējam.

[2.14.] Tādējādi vienas atbildes vietā persona saņem vismaz sešas atbildes, savukārt iestādes bez jebkādas vajadzības savstarpēji apmainās ar vismaz desmit vēstulēm.

[2.15.] Atsevišķos gadījumos privātpersonas adresē vienāda satura iesniegumu vairākām iestādēm vienlaikus un ne vienmēr iesniegumā norāda informāciju par pārējiem adresātiem. Visbiežāk šādos gadījumos atbilde ir jāsniedz tikai vienai kompetentai iestādei, tomēr praksē iestāžu sadarbība ne vienmēr notiek, īpaši gadījumā ja otrā iestāde nav informēta par pārējiem adresātiem. Tas var novest pie tā, ka iestādes nodarbojas ar iesniegumu pārsūtīšanu, bet gala rezultātā nav zināms, vai atbilde personai uz visiem jautājumiem ir sniegta pilnībā vai tikai daļēji.

Iestādes reti pieņem lēmumus neizskatīt iesniegumu arī tad, ja tas neatbilst Iesniegumu likumam

[2.16.] Izvērtējot vairāk nekā simts valsts iestāžu saņemtu iesniegumu ir jāsecina, ka privātpersonas neizprot līdzdalības valsts pārvaldē mērķi, kas nepamatoti noslogo iestādes un liek tām nelietderīgi izmantot savus resursus.

[2.17.] Tika noskaidrots, ka valsts iestādes izlemjot jautājumu par atbildes sniegšanu uz iesniegumiem paplašināti tulko Iesniegumu likuma normas, sniedzot atbildes uz iesniegumiem, kuru saturs neveicina līdzdalību valsts pārvaldes darbā un pat pie esošā normatīvā regulējuma būtu atstājams bez atbildes.

[2.18.] Tādējādi iestādes izvairās no konfliktsituāciju rašanās un neveicina iestāžu, un sabiedrības interesēm atbilstošas tiesu prakses izveidi, kas ļautu novilkt robežšķirtni starp situācijām, kad atbilde uz iesniegumu pēc būtības saskaņā ar Iesniegumu likumu nav jāsniedz. Atbildes nesniegšana, kad to paredz Iesniegumu likums, ļautu iestādēm iekonomēt resursus vai izmantot tos citiem mērķiem.

[2.19.] Pamatā iestādes neizvēlas pieņemt lēmumu par iesnieguma neizskatīšanu saistībā ar to, ka jebkādu iestādes rīcību attiecībā uz saņemto iesniegumu var pārsūdzēt administratīvajās tiesās. Ņemot vērā, ka Iesnieguma likumā personas subjektīvo tiesību apjoms sniedzas tikai attiecībā uz priekšlikumu, lūgumu izteikšanu, kā arī atbildes saņemšanu, tad tiesības katrā gadījumā (arī atbildes sniegšanas gadījumā) vērsties administratīvajā tiesā tiek ļaunprātīgi izmantotas, iesniedzot vairākus līdzīga satura iesniegumus un pārsūdzot visas attiecīgās iestāžu atbildes.

[2.20] Latvijas Republikas Satversmes 104.pants norāda uz to, ka personai ir tiesības vērsties iestādēs ar iesniegumiem, nesniedzot nekādas norādes attiecībā uz iesnieguma saturu. Ņemot vērā, ka arī šīs pamattiesības nevar būt absolūtas, tās ir iespējams ierobežot ne tikai attiecībā uz iesnieguma valodu, atbildes sniegšanas termiņiem, bet arī attiecībā uz iesnieguma saturu, uz kuru atbilde netiks sniegta vai netiek sniegta. Arī pamatlikuma 104.pants norāda uz iespēju vērsties likumā paredzētajā veidā.

Ieslodzītās personas ļaunprātīgi izmanto Iesnieguma likuma 4.panta pirmo daļu, kas paredz iesnieguma pārsūtīšanu pēc piekritības

[2.21.]Pārmērīgu iesniegumu plūsma Tieslietu ministrijas un Ieslodzījumu vietu pārvaldei ir saistīta ar Iesniegumu likuma un Latvijas Soduzpildes kodeksa tiesību normu mijiedarbību. Minētajā kodeksā paredzētas ieslodzīto personu tiesības bez maksas vērsties tiesībsargājošās iestādēs ar iesniegumiem. Šādi iesniedzēji izmanto arī Iesnieguma likuma tiesību normu, kas paredz pārsūtīt iesniegumu citām iestādēm, ja tas nav iesniegts pēc piekritības. Attiecībā uz ieslodzītajām personām ir arī lielākais pēc skaita tiesvedības apjoms ar iesniedzējiem situācijā, kad šīs iestādes savas kompetences ietvaros izdod administratīvos aktus.

[2.22.] Latvijas Soduzpildes kodekss paredz, ka ieslodzītās personas ir tiesīgas neierobežotā skaitā nosūtīt vēstules, ko nodrošina brīvības atņemšanas iestādes administrācija. Savukārt, Iesnieguma likuma 4.pantā ir noteikts iestādes pienākums pārsūtīt iesniegumu pēc piekritības, ja tas iesniegts tādā iestādē, kuras kompetencē neietilpst attiecībā jautājuma izskatīšana.

Nav vienotā regulējuma par iestādes rīcību ar elektroniskā pasta sūtījumiem

[2.23.]Iestādes ir noteikušas savu iekšējo kārtību, kādā tiek atbildēts uz ar elektroniskā pasta starpniecību iesūtītiem iesniegumiem. Elektroniskās pasta vēstules rada problēmas, jo to skaits ir diezgan liels, šeit personas biežāk atļaujas izteikt nepieklājīgus izteicienus u.tml.

[2.24.] Iesniegumu likums paredz, ka katra iestāde nosaka iekšējo kārtību, kādā sniedzamas atbildes uz elektroniskā pasta saraksti. Tomēr praksē tas nozīmē, ka privātpersonai nav nekādu ierobežojumu nosūtīt dažāda satura sūtījumus, arī nekorektus, uz kuriem ievērojot labas pārvaldības principu, būtu it kā jāatbild.

[2.25.] Nepieciešams pārskatīt elektroniskās saziņas sistēmu ar privātpersonām, aizstājot to ar elektroniskiem sūtījumiem, kas nosūtīti caur noteiktā satura formām iestāžu mājas lapās. Atšķirībā no elektroniskā pasta sarakstes, kuru personas izmanto brīvas formas teksta rakstīšanai, šeit būtu izmantojama īpaši izstrādāta sūdzības vai priekšlikuma forma, bez tam pirms šādas formas aizpildīšanas personai būtu jāatbild uz vairākiem kvalificējošiem jautājumiem. Piemēram solis Nr.1 – vai jūs iesniegsiet sūdzību vai priekšlikumu? Solis Nr.2. sūdzība būs par... utt. Tādā veidā tiktu novērsta brīva teksta rakstīšana, kas apgrūtina pārvaldes darbu (jo e-pastus ir uzrakstīt vieglāk, nekā nosūtīt rakstveida iesniegumu pa pastu) un nenasniedz Iesniegumu likumā noteikto mērķi.

Privātpersonas pieprasa no iestādēm konkrētu normatīvo aktu skaidrojumu

[2.26] Izmantojot Iesniegumu likumu, privātpersonas pieprasa no dažādām iestādēm normatīvajos aktos iekļauto tiesību normu skaidrojumu. Privātpersonas skaidrojumu pamatā pieprasa subjektīvo tiesību aizsardzības mērķiem, nevis līdzdalības mērķiem, tādējādi, sniedzot atbildes uz šādiem iesniegumiem, netiek sasniegts Iesniegumu likuma mērķis.

[2.27] Iestādes sniedz skaidrojumu, norādot, ka tam nav saistoša rakstura un, ka šis skaidrojums ir tikai iestādes viedoklis. Administratīvā procesa likuma 98.pants paredz tiesības vērsties iestādē un saņemt uzziņu, ja tā nepieciešama privātpersonai noteiktā tiesiskā situācijā. Līdz ar to, ņemot vērā, ka subjektīvo tiesību aizsardzībai pastāv mehānisms, kā saņemt tiesību normu skaidrojumu, attiecībā uz kuru persona var izmantot tiesiskās palāvības principu un tādā veidā tiek nodrošināts Latvijas Republikas Satversmes 104.panta tiesību realizācija, nebūtu nepieciešams paredzēt personai tiesības pieprasīt un saņemt šādus normatīvo aktu skaidrojumus arī Iesniegumu likuma izpratnē, jo šāds skaidrojums pamatā nerada tādas pašas tiesiskās sekas, kā uzziņa. Bez tam, ņemot vērā, ka šādā gadījumā skaidrojums tiek sniegts, nezinot visus faktiskos apstākļus, pretēji tam, kā tas ir paredzēts uzziņas sniegšanas gadījumā, iestādes sniegtais skaidrojums var būt arī neprecīzs un nepilnīgs.

Iesniegumu aprites procesa salīdzinājums

Apzīmējumi: „Decentralizēta sistēma” – katra iestāde sniedz atbildes autonomi.

„Daļēji centralizēta sistēma” – ir veikti pasākumi iesniegumu aprites procesa uzlabošanai.

	Atbildes sniegšanas termiņš	Decentralizēta sistēma	Daļēji centralizēta sistēma	Piezīmes
LATVIJA	30 dienas	X		
LIETUVA	20 d.d.		X	Viena atbilde no valsts pārvaldes. Katrā iestādē ir kanceleja, kas nodarbojas ar iesniegumu apstrādi.
IGAUNIJA	30 dienas	X		Katra iestāde sniedz atbildi atsevišķi. Atbildes gatavošanā iesaistīti iestādes darbinieki.
LIELBRITĀNIJA	20 d.d.		X	Kopējā informatīvā sistēma, caur kuru var uzzināt par sūdzēšanas procesu.
NĪDERLANDE	3 nedēļas		X	Ir izveidota vienota valdības servisa sistēma „Postbus 51”, kura sniedz atbildes uz elektroniskiem, rakstiskiem un telefoniskiem pieprasījumiem vai sūdzībām.
VĀCIJA	4 nedēļas		X	Daļa no iesniegumiem un atbildes uz tām ir publiski pieejamas.
POLIJA	30 dienas	X		Katra iestāde sniedz atbildi atsevišķi

Informācijas atklātības un iesniegumu aprites regulējums tiesību aktos

	Regulējums konstitūcijā	Iesniegumu likums	Regulējums citā likumā	Nav regulēts likumā	Paražas, tiesu un iestāžu prakse	Informāc. atklātības likums
LATVIJA	X	X				X
LIETUVA	X	X				X
IGAUNIJA	X	X				X
LIELBRITĀNIJA	X			X	X	X
NĪDERLANDE	X			X	X	X
VĀCIJA	X		X		X	X
POLIJA	X		X			X

Rekomendācijas iestāžu un tiesu prakses pilnveidošanai Latvijā

Ieteikumi

Projekta gaitā esam nonākuši pie sekojošiem risinājumiem un ieteikumiem:

Problēmas	Ieteikumi
Privātpersonām ir maldīgs priekšstats par savu subjektīvo tiesību apjomu	<ul style="list-style-type: none"> - Izslēgt no Iesnieguma likuma tādus iesnieguma veidus, kā <i>lūgums</i> un <i>jautājums</i>; - Paredzēt nesniegt privātpersonām normatīvo aktu skaidrojumus, kas tiek pieprasīti saskaņā ar Iesniegumu likumu, ņemot vērā, ka pamatā personas izmanto iespēju pieprasīt šos skaidrojumus savu subjektīvo tiesību aizsardzībai, nevis līdzdalības mērķa sasniegšanai; - Nepieciešams definēt un nošķirt iesnieguma veidu <i>sūdzība</i> un <i>priekšlikums</i> būtību; - Mainīt <i>sūdzību</i> un <i>priekšlikumu</i> izskatīšanas mehānismu.
Likums nesniedz skaidru norādi par līdzdalības mērķa robežām	<ul style="list-style-type: none"> - Ieteicams noteikt konkrētu formu gan <i>sūdzībām</i>, gan <i>priekšlikumiem</i> Iesniegumu likuma izpratnē; - Ieteicams ir izveidot elektronisko formu <i>sūdzību</i> un <i>priekšlikumu</i> iesniegšanai, izmantojot kontaktformu valsts pārvaldes iestādes mājas lapā. Formas prasības jāapstiprina ar Ministru kabineta noteikumiem, lai nodrošinātu tās piemērošanu attiecībā uz visām iestādēm; - Ieteicams apsvērt arī informācijas pieprasījuma formas izstrādi saistībā ar Informācijas atklātības likuma piemērošanu.
Praksē ir grūti nošķirt informācijas pieprasījumu no iesnieguma.	
Privātpersonas un iestādes nav informētas par iepriekš saņemtiem iesniegumiem un sniegtajām atbildēm.	<ul style="list-style-type: none"> - Iestāžu interneta mājas lapās izveidot sadaļu, kurā būtu ievietojami iesniegumi, kā arī publiskota iestādes atbilde uz tiem; - Ir ieteicams aizstāt rakstveida atbildes sūtīšanu ar šādu elektronisko atbildes publikāciju, izņemot gadījumus, kad persona tieši norādījusi, ka vēlas saņemt rakstveida atbildi;

	<ul style="list-style-type: none"> - Vienotās lietvedības sistēmas izveide starp iestādēm attiecībā uz sūdzībām un priekšlikumiem; - Vienas pieturas aģentūras principa izveide, kas koordinētu iestāžu darbu atbildes sniegšanā;
<p>Pārmērīgs pārsūdzības iespēju process.</p> <p>Iestādes reti pieņem lēmumus neizskatīt iesniegumu arī tad, ja tas neatbilst Iesniegumu likumam.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ir apsverams pašreiz spēkā esošais – pārāk uz indivīdu vērstais administratīvās tiesas kontroles modeļa iespēju sašaurinājums, izmantojot citus Eiropas valstīs izmantotos kontroles mehānismus, piemēram, tiesībsargu; - Paredzēt, ka par iestādes sniegto atbildi uz sūdzību vai priekšlikumu, kā arī par atbildes nesniegšanu vai tās sniegšanas termiņu neievērošanu var vērsties Tiesībsarga birojā, to var apstrīdēt (ja ir augstāka iestāde), bet nevar pārsūdzēt Administratīvajā tiesā; - Personai jādod tiesības gan apstrīdēt, gan pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā paredzētajā kārtībā tikai rakstveida atteikumu sniegt atbildi, kas uzskatāms par nelabvēlīgu administratīvo aktu.
<p>Ieslodzītie pārmērīgi izmanto Iesnieguma likuma regulējumu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Problēma iziet ārpus šī pētījuma mērķa un nav regulējama caur grozījumu izdarīšanu Iesniegumu likumā, jo tā būtu diskriminējoša attieksme un ierobežotu cilvēktiesības.
<p>Privātpersonas sarakste ar iestādi ir konfidenciāla</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nepieciešams noteikt personas datu aizsardzību un konfidencialitāti, atkarībā no iesniegumu veida (sūdzība vai priekšlikums); - Ja persona ir iesniegusi sūdzību par valsts pārvaldes iestādi, amatpersonu, darbinieku vai ierēdni, visi iesniedzēji dati attiecībā pret sabiedrību, trešajām personām un citām valsts pārvaldes struktūrām, kas neizskata sūdzību, ir konfidenciāli. Savukārt sūdzības saturs un atbilde uz to ir vispārpieejama informācija; - Ierēdņa vai valsts pārvaldes darbinieka personas dati (vārds, uzvārds, amats), par kuru publiskota sūdzība ir vispārpieejama informācija, pēc pārbaudes veikšanas

---

attiecībā uz sūdzību;

- Ja personas ir iesniegusi priekšlikumu par valsts pārvaldes darbības uzlabošanu vai normatīvā akta projektu, noteikti iesniedzēja dati, iesnieguma saturs un iestādes atbilde uz to būtu publiski pieejama informācija.

Nav vienotā regulējuma par iestādes rīcību ar elektroniskā pasta sūtījumiem

- Nepieciešams vienots regulējums, kas būtu attiecināms uz visām iestādēm;

- Ieteicams nenodrošināt vai vismaz ierobežot iesniegumu sūtīšanu caur e-pastu, vienlaikus nodrošinot iespēju iesniegt iesniegumu elektroniski caur īpašu kontaktformu iestādes interneta mājas lapā.

Iestāžu prakse

[3.1.] Rekomendējam izmantot VPA principu (Vienas pieturas aģentūras principa ieviešana) iesniegumu (sūdzību, priekšlikumu) saņemšanai un sākotnējai izvērtēšanai. Jātiecas uz vienas pieturas aģentūras sistēmas izveidi, lai persona varētu vieglāk piekļūt valsts pārvaldei, kā arī, lai persona varētu iesniegt iesniegumu valsts iestādei tikai vienu reizi un pārējās iestādes par šo faktu jau būtu informētas.

[3.2.] Lai nodrošinātu labas pārvaldības principa turpmāku attīstību, valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm būtu nepieciešams iedibināt praksi un izveidot mājas lapās sadaļu, kurā būtu ievietojami iesniegumi, kā arī publiskota iestādes atbilde uz tiem.

[3.3.] Ieteicams izveidot elektronisko formu sūdzību un priekšlikumu iesniegšanai, izmantojot kontaktformu valsts pārvaldes iestādes mājas lapā. Šādai kārtībai vajadzētu aizstāt pašreiz lietotā elektroniskā pasta saraksti ar privātpersonām, kuras kārtību apstiprina katra iestāde atsevišķi.

[3.4.] Īpaši apsverama iespēja noteikt konkrētu formu gan informācijas pieprasījumiem, gan iesniegumiem Iesniegumu likuma izpratnē.

[3.5.] Nepieciešams noteikt, ka ja persona ir norādījusi, ka vēlas atbildes publiskošanu iestādes interneta mājas lapā, tā uzskatāma par sniegtu un nav jāšūta rakstveidā pa pastu. Šādā gadījumā jāprecizē arī Iesniegumu likuma normas, kas nosaka kārtību atbildes sniegšanai uz vairāku privātpersonu iesniegumiem.

[3.6.] Sūdzību un priekšlikumu izskatīšanai būtu jābūt nodalītai to kopējās lietvedības sistēmas. Iesniegumu apstrāde būtu jānodod īpaši tam pilnvarotai

personai iestādē, kā arī jāizdala sūdzību un pieteikumu dokumentāciju no kopējās lietvedības sistēmas.

[3.7.] Nepieciešams pilnveidot nepamatoto pieteicēju tiesisko regulējumu Administratīvā procesa likumā, neveidojot īpašu reģistru valsts pārvaldes ietvaros priekš nepamatotiem iesniedzējiem.

Normatīvais regulējums

[3.8.] Iesniegumu likumā nepieciešams noteikt, ka personai ir tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā paredzētajā kārtībā tikai tiešu rakstveida atteikumu sniegt atbildi, kas ir nelabvēlīgs administratīvais akts.

[3.9.] Jānodala kritēriji, kad personai atbilde nav sniedzama vispār, no gadījumiem, kad personai atbilde nav sniedzama pēc būtības.

[3.10.] Nepieciešams noteikt personas datu aizsardzību un konfidencialitāti, atkarībā no iesniegumu veida, lai nodrošinātu sabiedrības interesēs iesniegto iesniegumu pieejamību. Attiecībā uz priekšlikumiem par valsts pārvaldes darbības uzlabošanu, likuma vai citu tiesību aktu projektu iesniegšanas gadījumā personas dati varētu būt daļēji pieejami (piemēram, vārds un uzvārds). Ja persona raksta sūdzību par valsts pārvaldi vai ierēdņi, viņam ir tiesības palikt anonīmam attiecībā pret sabiedrību, trešajām personām un valsts pārvaldes struktūrām, kas neizskata sūdzību, tāpēc šajā gadījumā jāpiemēro līdzšinējais konfidencialitātes regulējums. Ierēdņa vai valsts pārvaldes darbinieka personas dati (vārds, uzvārds, amats), par kuru publiskota sūdzība ir vispārpieejama informācija, pēc pārbaudes veikšanas attiecībā uz sūdzību.

[3.11.] Nepieciešams noteikt, ka gadījumos, ja persona izsaka priekšlikumu par valsts pārvaldes darbības uzlabošanu vai izsaka ierosinājumus attiecībā uz tiesību aktu izstrādi, iesniedzēja vārds, uzvārds (juridiskajām personām – nosaukums, reģistrācijas numurs un adrese), iesnieguma saturs un iestādes atbilde ir vispārpieejama informācija, kuru arī būtu ieteicams publiskot iestādes mājas lapā.

[3.12.] Ja persona ir iesniegusi sūdzību par valsts pārvaldes iestādi, amatpersonu, darbinieku vai ierēdņi, iesniedzēji dati ir konfidenciali, izņemot gadījumu, kad iestādei šādi dati ir jāizpauž saskaņā ar likumu, savukārt iesnieguma saturs un atbilde uz šo iesniegumu ir vispārpieejama informācija, līdz ar to, gan iesniegumu, gan atbildi vajadzētu publiskot iestādes mājas lapā.

[3.13.] Nepieciešams noteikt, ka iestāde ievieto interneta mājas lapā privātpersonu iesniegumus un iestādes atbildes uz tiem iesniegumiem, kas skar tiesību aktu projektus. Šāda pieeja daļēji balstās uz Vācijas regulējumu attiecībā uz iesniegumu izskatīšanu, ja tas iesniegts Vācijas parlamentam. Ir ieteicams aizstāt rakstveida

atbildes sūtīšanu ar šādu elektronisko atbildes publikāciju, izņemot gadījumus, kad persona tieši norādījusi, ka vēlas saņemt rakstveida atbildi.

[3.14.] Nepieciešams definēt iesnieguma veidu *sūdzība* un *priekšlikums* būtību, paredzot atšķirīgu regulējumu sūdzībai un priekšlikumam attiecībā uz tā publisko pieejamību, atbildes sniegšanas termiņiem, apstrīdēšanu un pārsūdzēšanu vai atstāšanu bez izskatīšanas.

[3.15.] *Sūdzībām* un *priekšlikumiem* ir nepieciešams noteikt konkrētu formu.

[3.16.] Nepieciešams svītrot no likuma tādus iesniegumu veidus, kā *lūgums* un *jautājums*. Iesniegumu likums paredz četrus iesniegumu veidus: *sūdzība*, *priekšlikums*, *lūgums*, *jautājums*, pašlaik nenosakot atšķirīgu regulējumu nevienam no minētajiem iesnieguma veidiem.

[3.17.] Noteikt, ka personai ir tiesības saņemt pirmo atbildi par sūdzību desmit darba dienu laikā no brīža, kad iestāde saņēmusi sūdzību, kurā tiek norādīta uzsāktā vai neuzsāktā rīcība, bet galīgo atbildi uz sūdzību sniedz pēc tam, kad veikti visi pasākumi sūdzībā minēto faktu pārbaudei un analīzei, bet ne vēlāk kā gada laikā. Ieteicams aizstāt rakstveida atbildes sniegšanu ar atbildes ievietošanu noteiktajā termiņā iestādes interneta mājas lapā, izņemot gadījumu, kad persona tieši norādījusi, ka vēlas saņemt rakstveida atbildi.

[3.18.] Nepieciešams noteikt, ka atbildes nesniegšana uz Iesniegumu likumā paredzētajā termiņā ilgāk kā par piecām darba dienām ir uzskatāma par atbildes nesniegšanu. Tas ļaus izvairīties no formāliem pieteikumiem tiesā par atbildes sniegšanas termiņa pārkāpumiem, piemēram, gadījumos ja atbilde sniegta vienu dienu vēlāk.

Rekomendācijas normatīvā regulējuma izstrādes nepieciešamībai un pilnveidošanai

Rīcība īstermiņā un ilgtermiņā

[4.1.] Lai kopumā uzlabotu iesniegumu tiesiskā regulējuma kvalitāti, kā arī iestāžu un privātpersonu tiesisko kultūru, kopumā pasākumus var iedalīt īstermiņa un ilgtermiņa veicamajos pasākumos. Tomēr būtiskākie ieteikumi ir saistīti ar Iesniegumu likuma grozījumu izstrādi. Bez grozījumiem Iesniegumu likuma tiesību normās nebūs iespējams novērst konstatētās problēmas attiecībā uz iesniegumu apriti un atbildes sniegšanu valsts pārvaldes iestādēs.

[4.2.] Pirms izšķirties par atsevišķiem grozījumiem Iesniegumu likumā ar mērķi novērst praktiskās problēmas saistībā ar šā likuma piemērošanu, ir jāņem vērā, ka tikai atsevišķi grozījumi, kas vērsti tikai uz administratīvās tiesas kontroles samazināšanu vai atbildes sniegšanas ierobežojumu pastiprināšanu, paši par sevi neradīs būtiskus uzlabojumus Iesnieguma likuma piemērošanā un privātpersonas līdzdalības kultūras attīstībā.

[4.3.] Ir vairāki iemesli, kādēļ būtu jāakceptē katrs piedāvātais Iesniegumu likuma grozījums un jāņem vērā, ka situāciju pilnīgi mainīs tikai visu piedāvāto izmaiņu veikšana, nevis selektīvi izvēlētas izmaiņas tiesību normās.

[4.4.] Izmaiņu kopums skars sekojošus jautājumus (ziņojuma sadaļā „Rekomendāciju apsvērumi un argumenti” ir dots plašāks iztirzājums):

- Nepamatoti iesniegumi un nepamatoti pieteikumi
- Izpratnes par Iesniegumu likuma mērķi veicināšana
- Iesniegumu veidu precizēšana un nodalīšana
- Iesniegumu ar vairākiem un juridiskā nozīmē atšķirīgiem lūgumiem virzība un šķirošana
- Atbildes sniegšanas termiņi uz sūdzību
- Tiesības uz atbildi un administratīvās tiesas kontrole
- Iesniedzēju personas datu aizsardzība un konfidencialitāte

Rīcība īstermiņā

[4.5.] Lai panāktu rekomendāciju un ieteikumu realizāciju nepieciešams:

1. Izstrādāt un pieņemt Grozījumus Iesniegumu likumā vai izstrādāt jaunu Iesniegumu likuma projektu.
2. Izstrādāt un izdot atbilstošus Ministru kabineta noteikumus attiecībā uz sūdzības un priekšlikuma formām.
3. Iestādēm nepieciešams jau pašlaik izvērtēt būtiskāko iesniegumu un iestādes atbilžu uz tiem publiskošanu iestāžu interneta mājas lapās (pagaidām ievērojot Iesniegumu likumā noteikto konfidencialitātes kārtību), lai nodrošinātu iesniegumu izskatīšanas procesa pārskatāmību un informētu privātpersonas par Iesnieguma likuma mērķi.
4. Sagatavot un publiskot īpašu rekomendāciju vai skaidrojumu šablonu, pēc kura privātpersona var pārliecināties, vai iesniegums, ko viņa vēlas rakstīt, atbilst Iesniegumu likuma prasībām, vai arī tomēr persona secina, ka iesniegums attiecas uz Informācijas atklātības likuma vai Administratīvā procesa likuma piemērošanu.
5. Veicināt izpratni par Iesnieguma likuma būtību, izveidojot īpašu sadaļu mājas lapās, ar informāciju, kā pareizi iesniegt iesniegumu valsts pārvaldes iestādei.

Rīcība ilgtermiņā

[4.6.] Lai panāktu rekomendāciju un ieteikumu realizāciju ilgtermiņā:

1. Jātiecas uz vienas pieturas aģentūras sistēmas izveidi, lai persona varētu vieglāk piekļūt valsts pārvaldei, kā arī, lai persona varētu iesniegt iesniegumu valsts iestādei tikai vienu reizi un pārējās iestādes par šo faktu jau būtu informētas. Tādā veidā nebūtu nepieciešams likuma ietvaros regulēt tādu iesniegumu pārsūtīšanu citai iestādei, ja iesnieguma sākotnējais adresāta kompetencē attiecīgā iesnieguma izskatīšana neietilpst.
2. Vienas pieturas aģentūras ietvaros iesniegumu apstrādes sistēmai jābūt elektroniskai, lai pārējās pārvaldes iestādes redzētu citām iestādēm iesniegto iesniedzēju iesniegumus. Tas ļautu novērst iesnieguma pārsūtīšanas sistēmu, kas darbojas pašlaik un ir neefektīvs resursu izmantošanas veids.
3. Sūdzību un priekšlikumu izskatīšanai būtu jābūt nodalītai to kopējās lietvedības sistēmas. Iesniegumu apstrāde būtu jānodod īpaši tam pilnvarotai personai iestādē, kā arī jāizdala sūdzību un pieteikumu dokumentāciju no kopējās lietvedības sistēmas.
4. Nepieciešams pilnveidot nepamatoto pieteicēju tiesisko regulējumu Administratīvā procesa likumā, neveidojot īpašu reģistru valsts pārvaldes ietvaros priekš šādiem nepamatotiem iesniedzējiem.

[4.7.] Rekomendējam izmantot VPA principu (Vienas pieturas aģentūras princips) iesniegumu (sūdzību, priekšlikumu) saņemšanai un sākotnējai izvērtēšanai.

VPA princips – tādu darba organizācijas metožu izmantošana pakalpojumu sniegšanā, kas, pamatojoties uz labas pārvaldības principu un iestāžu savstarpējo sadarbību, ļauj saņemt pakalpojumus vienuviet klātienē vai elektroniski, arī tad, ja to sniegšanā ir iesaistītas vairākas iestādes². VPA principa ieviešanas mērķis Latvijā – nodrošināt publiskās pārvaldes pakalpojumu kvalitāti iedzīvotājiem un uzņēmējiem, samazinot pakalpojumu sniegšanas izmaksas.

[4.8.] VPA principa realizācija Latvijā paredz attīstīt klientu apkalpošanas centrus (KAC) klātienē un elektroniski, kas fiziski var neatrasties tuvu institūcijām, kuras iesaistītas atbildes sagatavošanā pēc būtības. KAC tīklu Latvijā paredzēts veidot centralizētu, t.i. visi KAC ir pakļauti vienai institūcijai un tie nodrošina klientu apkalpošanu vairāku citu institūciju uzdevumā.

[4.9.] Realizējot VPA principu, valsts iegūtu:

---

². Publisko pakalpojumu sniegšanas rekomendējamais modelis, V1.1., Valsts kancelejas ESF projekta Nr. 1DP/1.5.1.2.0/08/IPIA/SIF/002 „Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana” 1. nodevums

1. Iespēju centralizēti apkopot klientu iesniegumus, sūdzības, valstij būtu iespēja efektīvāk nodrošināt klientu tiesības saņemt atbildi pēc būtības, novēršot situāciju, kad vieni un tie paši normatīvi tiek dažādi traktēti.
2. Centralizēti apkopojot klientu iesniegumus, būtu iespējams identificēt situācijas, kad viens un tas pats jautājums, sūdzība adresēta dažādām institūcijām vai arī tās atkārtojas. Šādos gadījumos iesniegums netiktu nodots tālāk atbildes sagatavošanai institūcijām. Tādējādi būtu iespējams samazināt institūciju administratīvo slogu vienveidīgas informācijas gatavošanā, tādējādi paātrinot iesniegumu izskatīšanas gaitu.
3. Iespēju identificēt traucējošos prāvniekus.
4. Analizēt saņemtos klientu iesniegumus, uzlabojot klientiem pakalpojumu sniegšanu un sadarbību ar publisko pārvaldi.
5. Paaugstinātu iedzīvotāju/uzņēmēju apmierinātību ar valsts pārvaldes darbu, nodrošinot, ka iesniegums valstij jāiesniedz tikai vienreiz (*tell us once* princips, ko izmanto Lielbritānija).

[4.10.] VPA principa realizācijas ietvaros klientiem ir iespēja iesniegumus nosūtīt pa pastu, elektroniski vai izteikt savu sūdzību klātienē KAC vai arī tieši institūcijā (ministrijā, aģentūrā u.c.). Iesniegums tiek reģistrēts KAC vai institūcijas lietvedības sistēmā. Iesniegumu iesniedzot elektroniski vai klātienē maksimāli jāizmanto veidlapas, tādējādi izvairoties no nekvalitatīvu vai nepilnīgi iesniegumu pieņemšanas tālākai apstrādei (Lielbritānijas pieredze).

[4.11.] Šobrīd jau uzsākti projekti vairāku nozaru lietvedības sistēmu centralizācijai, pamatojoties uz MK rekomendācijām³. Piemēram, LR Zemkopības ministrijas, LR Labklājības ministrijas pārraudzītajām nozarēm u.c. būs viena centralizēta lietvedības sistēma jau 2012.gadā.

[4.12.] Tādējādi klientu iesniegumi būs pieejami centralizēti nozares līmeņa vai KAC tīkla lietvedības sistēmās, kur tos būs iespējams apkopot un analizēt, izmantojot informācijas tehnoloģijas. Tādējādi būs iespējams:

1. Novērtēt saņemto un apstrādāto iesniegumu skaitu laika periodā.
2. Identificēt un apstrādāt centralizēti vismaz nozaru līmenī iesniegumus, kuri nav jāizskata pēc būtības (nekonkrētas sūdzības, iesniedzēja viedoklis u.c.). Tikai tie iesniegumi, kuri tiktu pirmajā līmenī atzīti par izskatāmiem pēc būtības, tiktu elektroniski nosūtīti tālāk institūcijām atbildes sagatavošanai.
3. Par iesniegumiem, kuri netiktu atbildēti pēc būtības, klienti tiktu informēti, piemēram, nākamajā darba dienā (Lietuvas pieredze).
4. Identificēt iesniegumus, kuru sagatavošanā nepieciešama vairāku institūciju iesaiste, un konsolidēt dažādu institūciju atbildes (Igaunijas pieredze).
5. Uzkrāt un apkopot informāciju par traucējošiem prāvniekiem, šo sarakstu publicējot internetā (Lielbritānijas pieredze).

³Informatīvais ziņojums par nozares informācijas tehnoloģiju infrastruktūras optimizāciju un iestāžu lietvedības nodrošināšanai nepieciešamo informācijas tehnoloģiju resursu optimizācijas iespējām

6. Analizējot saņemtos iesniegumus centralizēti, tiktu efektīvi uzkrāta pieredze par gadījumiem, kad jāsniedz/nav jāsniedz atbilde pēc būtības. Tādējādi valsts pārvalde stiprinātu savu kapacitāti un zināšanas gadījumiem, kad būtu jāaizstāv valsts intereses tiesā.
7. Iespēju analizēt iesniegumu apstrādes izmaksas. Pamatojoties uz šo analīzi, būtu iespējams izstrādāt centralizētu, pamatotu, MK apstiprinātu cenrādi, kas paredzētu, ka valsts pārvaldei nav jāsniedz atbilde, ja tās sagatavošana ir nesamērīgi dārga (Lielbritānijas pieredze).

[4.13.] Līdztekus informācijas sistēmu atbalstam iesniegumu apstrādē, būtisks veiksmīga VPA principa realizācijas aspekts ir iesniegumu pirmā līmeņa apstrādē iesaistīto speciālistu kompetence un motivācija. Iepriekš minētās informācijas analīzei jāpiesaista speciālisti, kuri spēj identificēt iesniegumus, kuri nav jāizskata pēc būtības, vismaz 80% gadījumu. Tāpat jānodrošina regulāra informācijas apmaiņa starp šiem speciālistiem, kā arī speciālistu apmācība klientu apkalpošanā.

Galvenie riski, secinājumi un ieteikumi (institucionālie, likumdošanas), kas saistīti ar uzlabojumiem pašreiz pastāvošā praksē, iestādei atbildot uz privātpersonas iesniegumiem

Nepamatoti iesniegumi un nepamatoti pieteikumi

[5.1.] Ja tiktu saglabāts pašreizējais administratīvo tiesu kontroles modelis attiecībā uz privātpersonu tiesībām pārsūdzēt iestādes rīcību attiecībā uz atbildes sniegšanu, ir nepieciešams pilnveidot nepamatoto pieteicēju tiesisko regulējumu Administratīvā procesa likumā, bet neveidot īpašu reģistru valsts pārvaldes ietvaros priekš nepamatotiem iesniedzējiem.

[5.2.] Privātpersona iesniegumā bieži izsaka arī savu viedokli, tāpēc personas iekļaušana īpašā sarakstā ar mērķi ierobežot Satversmē 104.pantā noteiktās tiesības, var tik traktētas arī, kā tiesību uz viedokļa paušanu ierobežojumu un Satversmes 100.pantā noteikto tiesību ierobežošanu.

[5.3.] Personas iekļaušana īpašā nepamatotu iesniedzēju reģistrā valsts pārvaldes ietvaros nozīmētu nelabvēlīga administratīvā akta izdošanu, kas radītu jaunus administratīvos procesus un ar to saistītās problēmas. Līdz ar to nepamatotu iesniegumu iesniedzēju saraksta veidošana valsts pārvaldes ietvaros nav pieļaujama.

[5.4.] Izšķīroties par kādu no šajā ziņojumā piedāvātā administratīvo tiesu kontroles modeļa ieviešanu, nepamatoto pieteicēju regulējums Administratīvā procesa likumā vismaz attiecībā uz privātpersonām, kas vairakkārt pārsūdz atbildes uz iesniegumiem ir sekundārs. Ņemot vērā iepriekšminēto, šajā ziņojumā netiek piedāvāti iespējamie risinājumi un kritēriji nepamatotu pieteicēju noteikšanas regulējumam vai tā pilnveidošanai.

[5.5.] Satversmes 104.panta dispozīcijas daļa '*likumā paredzētajā veidā*' dod iespēju likumdevējam leģitīmā mērķa sasniegšanai precizēt un ierobežot personas tiesības vērsties iestādē.

[5.6.] Vairums cilvēka tiesību nav absolūtas un tās var tikt ierobežotas. Tomēr ierobežot šīs tiesības var tikai likumā paredzētos gadījumos, lai aizsargātu kādu leģitīmu mērķi – tas ir, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību. Šis leģitīmo mērķu uzskaitījums ir izsmeļošs un, kā savos spriedumos norādījusi Eiropas Cilvēka tiesību tiesa – tie jāinterpretē šauri.⁴

[5.7.] Ierobežojuma samērīgums vērtējams pēc trīs kritērijiem:

- likumdevēja lietoto līdzekļu piemērotības leģitīmā mērķa sasniegšanai,

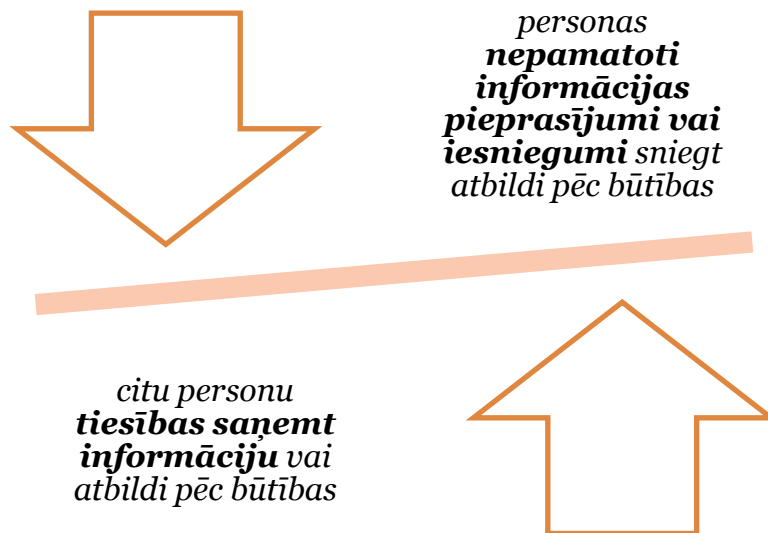
---

⁴Skat. piem., Sidrooulos and Others pret Grieķiju, Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums, 10.07.1998.g.

- rīcības nepieciešamības (t.i., vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, personas tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem) un
- rīcības atbilstības (t.i., vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par personas tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu).

[5.8.] Ja, izvērtējot atzīstams, ka ierobežojums neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, ierobežojums neatbilst arī samērīguma principam un ir prettiesisks.⁵

[5.9.] Augstākās tiesas Senāts norāda: *ja persona nepamatoti ar saviem informācijas pieprasījumiem vai iesniegumiem sniegt atbildi pēc būtības prasa pārmērīgus resursus no valsts puses, tas līdz ar to nepamatoti ierobežo citu personu tiesības saņemt informāciju vai atbildi pēc būtības, jo valsts nespēj pienācīgi tos izskatīt. Tiesību ļaunprātīga izmantošana, apzināti darbojoties pretēji cilvēktiesību būtībai nav konstitucionāli aizsargājama. Nevienam nav pieļaujams izmantot tam garantētās cilvēktiesības, lai vājinātu vai grautu demokrātiskas sabiedrības ideālus un vērtības.*⁶

[5.10.] Valsts iestādēm, izlemjot jautājumu par atbildes sniegšanu uz iesniegumiem nevajadzētu paplašināti tulkot Iesniegumu likuma normas, un sniegt atbildes uz iesniegumiem, kuru saturs neatbilst likuma mērķim - līdzdalība valsts pārvaldes darbā, ņemot vērā, ka jau pašlaik spēkā esošais normatīvais regulējums ļauj nesniegt atbildi.

⁵Satversmes tiesas 2007.gada 11.aprīļa spriedums lietā Nr.2006-28-01

⁶LR Austākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 08.06.2007. spriedums lietā Nr.SKA-194/2007.

Tiesības uz atbildi un administratīvās tiesas kontrole

[5.11.] Nepieciešamais Iesniegumu likuma ievērošanas kontroles mehānisms ir atkarīgs no izpratnes par to, kāds ir likuma mērķis un privātpersonas subjektīvo tiesību apjoms. Pašreiz noteiktā sistēma, ka jebkāda rīcība ir apstrīdama un pārsūdzama Administratīvajā tiesā ir nesaprātīga no tā viedokļa, ka atsevišķos gadījumos tiesa pārbauda tikai to, vai valsts pārvalde ir sniegusi atbildi, bet nekontrolē un nevar kontrolēt vai persona ir apmierināta ar atbildi, jo personai nemaz nevar būt subjektīvo tiesību uz konkrēta veida atbildi.

[5.12.] Sniedzot atbildi pēc būtības uz personas sūdzību vai iesniegumu, iestādei ir obligāti jānorāda, kādu rīcību tā veica, veic vai ir uzsākusi, saistībā ar iesniegumu vai tajā minētajiem faktiem, ciktāl šī informācija nav uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju. Tādā veidā personas subjektīvo tiesību apjoms attiecībā uz prasības „*tiesības saņemt atbildi pēc būtības*” būtu izpildīts, ja iestāde sniegtu precīzu darbību vai rīcības uzskaitījumu, kādas ir veiktas saistībā ar iesniegumu. Savukārt konkrētu veicamo darbību nepieciešamību izvērtē iestāde pati un uz konkrētu iestādes darbību veikšanu līdzdalības mērķa sasniegšanai, personai nav subjektīvo tiesību.

[5.13.] Attiecībā uz iesniegumu pārsūdzībām pašreiz esošais administratīvās kontroles modelis ir vērsts uz indivīda tiesību nesamērīgu aizsardzību, situācijā, pie kuras viņš īsteno tādu likuma mērķi, kas ir vērsts tikai sabiedrības interesēs, nevis savās subjektīvajās interesēs. Līdz ar to uz šajā gadījumā personas tiesības saņemt atbildi nav uzskatāmas par personas subjektīvajām tiesībām vai pamattiesības vien, bet arī papildus vēl tiesības, kuras persona īsteno, kā sabiedrības loceklis sabiedrības interesēs. Lai kontrolētu vai iestāde darbojas sabiedrības interesēs, arī sniedzot atbildes likumā noteiktajā kārtībā, var noteikt arī citus papildu kontroles mehānismus, piemēram, iesniegumu un atbilžu publiskošana. Tādējādi noteikti ir nepieciešams pašreiz spēkā esošais – pārāk uz indivīdu vērtais administratīvās tiesas kontroles modeļa iespēju sašaurinājums, izmantojot citus Eiropas valstīs izmantotos kontroles mehānismus, piemēram, tiesībsargu.

[5.14.] Saskaņā ar Iesniegumu likuma 10.panta pirmo un ceturto daļu pašlaik būtībā pārsūdzama ir ne tikai iestādes neatbildēšana uz iesniegumu, bet arī faktiskā rīcība, kas izpaužas kā atbildes sniegšana. Pie tam atsevišķos gadījumos tiek pārsūdzēta atbildes sniegšana gadījumā, kur personu apmierina atbildes saturs, bet neapmierina termiņa kavējums par dažām likumā noteiktajām dienām. Šāda kārtība rada nevajadzīgu juridisko kazuistiku, spriežot par to, vai atbildes sniegšana vienu dienu pēc termiņa, ir uzskatāma par faktisko rīcību, kā bezdarbība.

[5.15.] Atsevišķās valstīs (Igaunija) ir īpaši attīstītas Ombudsmeņa tiesības vērsties pie valsts pārvaldes likuma pārkāpuma gadījumos. Ņemot vērā, ka Latvijā saskaņā ar

Tiesībsarga likumu darbojas tiesībsargs un tiesībsarga birojs, tādus jautājumus, kas saistīti ar valsts pārvaldes darba uzlabošanu un labas pārvaldības principa ievērošanu lietās, kas neietekmē personas subjektīvo tiesības pēc būtības (termiņi, forma utt), nenodot administratīvās tiesas kontrolē, bet gan tiesībsarga kontrolē sekojošā veidā.

[5.16.] Pirmkārt, Iesniegumu likumā nepieciešams noteikt, ka personai ir tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā paredzētajā kārtībā tikai rakstveida atteikumu sniegt atbildi. Tādā veidā administratīvās tiesas kontrolē tiktu nodotas tikai tādas lietas, kur iestāde atsakās veikt ar likumu uzlikto pienākumu vispār, nevis gadījumos, kur atbilde pēc būtības satura ziņā neapmierina iesniedzēju.

[5.17.] Otrkārt, nepieciešams noteikt, ka atbildes nesniegšana likumā paredzētajā termiņā ilgāk kā par piecām darba dienām (jāņem vērā, ka iestādei atbilde jāsniedz ne vēlāk, kā mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas, bet gadījumā, ja iesniegums ir pārsūtīts pēc piekritības no citas iestādes, tas tiek saņemts kompetentajā iestādē vēlāk, nekā persona domā) ir uzskatāma par atbildes nesniegšanu. Tādā veidā tiktu nodalīts, ka pieteikums par gadījumu, kad iestāde kavē atbildes termiņu var tikt iesniegts administratīvajai tiesai tikai par vairāku dienu kavējumu, nevis uzreiz.

[5.18.] Treškārt, nepieciešams noteikt, ka par iestādes atbildi uz sūdzību vai priekšlikumu var vērsties Tiesībsarga birojā, bet to nevar pārsūdzēt. Ņemot vērā, ka personai nav subjektīvo tiesību pieprasīt konkrēta ierēdņa sodīšanu, vai konkrēta priekšlikuma iekļaušanu likuma projektā, personai nebūtu jādod tiesības, kā tas ir pašlaik, pārsūdzēt atbildi, kas sniegta pēc būtības. Šādā gadījumā ir precīzāk jānoformulē tiesību norma, jo personai būtu jādod tiesības pārsūdzēt tādu faktisko rīcību, ar kuru, piemēram, tiek nepamatoti izpausti viņas personas dati vai cita konfidenciāla informācija.

[5.19.] Ņemot vērā, ka šie gadījumi pašlaik ir novirzīti administratīvās tiesas kontrolei, tiesībsargam nav noteicošā loma Tiesībsarga likumā noteiktā uzdevuma: *izvērtēt un veicināt labas pārvaldības principa ievērošanu valsts pārvaldē īstenošanā attiecībā uz Iesniegumu likuma prakses uzlabošanu*. Jebkurā gadījumā Tiesībsarga iejaukšanās šādos gadījumos ir ātrāka un elastīgāka, kā arī vairāk atbilstoša, ņemot vērā tiesībsarga institūta mērķi un uzdevumu nodrošināt labu pārvaldību kontekstā ar Iesniegumu likuma mērķi – personas tiesības līdzdarboties valsts pārvaldē.

[5.20.] Atbilstošā administratīvo tiesu kontroles modeļa izveide Latvijā nav pakļauta konkrētām pārnacionālu organizāciju prasībām un ir katras Eiropas Savienības un arī Eiropas Padomes dalībvalsts kompetence. Piemēram, Nīderlandes konstitūcijā tiek norādīts, ka personai ir tiesības vērsties pie valsts pārvaldes ar iesniegumiem, bet nav norādīts, ka personai ir tiesības saņemt atbildi, bez tam attiecībā uz atbildes saņemšanu Nīderlandē nav arī speciāla likuma. Tomēr neapšaubāmi – tiesības vērsties ar iesniegumiem un saņemt atbildi ir arī Eiropas Savienības princips.

[5.21.] Visbeidzot iestādēm ir jāizveido vai jāuzlabo arī iekšējais atbildes sniegšanas kontroles mehānisms.

Iesniegumu likuma mērķis

[6.1.] Latvijas Republikas Satversmes 104.pants garantē personas tiesības vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības. Arī Iesniegumu likums nosaka, ka personai ir tiesības saņemt atbildi pēc būtības. „Atbilde pēc būtības” nozīmē to, ka ir sniegta atbilde par personas uzdotajiem jautājumiem. Taču tas negarantē personai tiesības saņemt konkrēta satura atbildi, kur būtu pausts tieši tāds viedoklis par jautājumu, kā persona to vēlas.

[6.2.] Jāņem vērā, ka Satversmes 104. pants nosaka personas tiesības iesniegt iesniegumus un saņemt atbildi pēc būtības. Personai no valsts pārvaldes ir jāsaņem tikai viena atbilde, neatkarīgi no iesniegumu skaita, kas ir iesniegti dažādās iestādēs vai adresēti dažādām iestādēm par vienu un to pašu jautājumu. Satversme negarantē tiesības saņemt atbildes uz iesniegumiem (daudzskaitlī), līdz ar to, par iestādes faktisko rīcību, kā bezdarbību nevajadzētu uzskatīt situāciju, kad persona formāli nav saņēmusi atbildi no katra adresāta par vienu un to pašu jautājumu.

[6.3.] Tāpēc ieteicams regulēt likumā situācijas, kurās personai nav sniedzamas vairākas atbildes par vienu un to pašu jautājumu, ja iespējams noskaidrot, ka persona nosūtījusi vairākām iestādēm vienu un to pašu iesniegumu. Praktiski šo priekšlikumu var nodrošināt ilgtermiņā izveidojot vienas pieturas aģentūras principu un vienotu elektronisko iesniegumu sistēmu valsts pārvaldes ietvaros.

[6.4.] Praksē novērojama situācija, kad personas ne tikai adresē vienāda satura iesniegumus vairākām iestādēm vienlaikus, bet gan pakāpeniski nosūta vienāda satura iesniegumus katrai iestāde individuāli. Praksē tam nevajadzētu radīt problēmas attiecībā uz atbildes saturu, jo, pirmkārt, saskaņā ar likumu iesniegums jāpārsūta pēc kompetences, otrkārt, saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu jau sen ir noteikta iestādes pieņemto lēmumu pirmspārbaude. Tādējādi dažādu ierēdņu rakstītās atbildes vienā vai dažādos laika posmos nedrīkstētu atšķirties jebkurā gadījumā, ja vien nav mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi. Tāpēc īpaša nozīme ir Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto principu ievērošana arī atbildot uz iesniegumiem, un to faktiski norāda arī Iesniegumu likuma 10.panta pirmā daļa.

Iesnieguma veidi

[6.5.] Līdzīgi, kā likums „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” arī Iesniegumu likums paredz vairākus iesnieguma veidus: *sūdzība, priekšlikums, lūgums, jautājums*. Jānorāda, ka tādi iesnieguma veidi, kā *lūgums* un *jautājums* ir maldinoši, jo personai rodas nepareizs priekšstats par Iesnieguma likuma mērķi, ņemot vērā, ka *lūgums* vairāk varētu saprast tādus iesniegumus, kas vērsti uz privātpersonas subjektīvo tiesību aizsardzību. Savukārt jēdziens *jautājums* tīri gramatiski vairāk skar Informācijas atklātības likuma jomu. Tomēr jāsecina, ka pašreiz iesniegumu iedalījumam dažādos veidos nav nekādas nozīmes, ja netiek noteikts specifisks regulējums katram no šiem iesnieguma veidiem. Specifisks regulējums nebija paredzēts arī iepriekšējā likumā. Atsevišķs regulējums iesniegumiem un sūdzībām, kā dažādiem iesniegumu veidiem, ir noteikts Polijā.

[6.6.] Izpētot Rietumeiropas valstu pieredzi, jāsecina, ka gan Lietuvā, Igaunijā, Vācijā, Nīderlandē tiesības saņemt informāciju saskaņā ar Informācijas atklātības likumiem un petīcijas tiesības tiek regulētas dažādos normatīvajos aktos, neskatoties uz to, ka abos gadījumos likuma mērķi ir salīdzināmi: kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu un saņemt informāciju. Līdz ar to būtu skaidri jānodala, saskaņā ar kuru likumu personai ir tiesības īstenot petīcijas tiesības un saskaņā ar kuru likumu citas tiesības: saņemt informāciju vai aizstāvēt subjektīvās tiesības un intereses administratīvajā procesā.

[6.7.] No Satversmes 104.panta viedokļa, kas paredz atbildi pēc būtības gan attiecībā uz subjektīvo tiesību aizsardzību, gan arī tādu iesniegumu gadījumā, kas vērsti uz sabiedrības interesēm, šajā gadījumā nav tik būtiski, kurā likumā tieši ir noteikti ierobežojumi vai konkrētāks regulējums. Ņemot vērā iepriekšminēto, no Iesniegumu likuma būtu svītrojami jēdzieni *lūgums* un *jautājums*. Šāds grozījums ļaus izvairīties no neskaidrības un jautājuma, vai papildus Iesniegumu likumam, sniedzot atbildi vienlaikus ir jāpiemēro arī Informācijas atklātības likums.

[6.8.] Atbildes sniegšanu uz jautājumiem faktiski ir tas pats informācijas pieprasījums. Piemēram, ja persona prasa ne tikai informāciju par iestādes tēriņiem, kas veikti apmaksājot amatpersonas mobilo telefonu sarunas, bet arī prasa paskaidrojumu, kāpēc tieši šādi tēriņi bija nepieciešami, tad nav nepieciešams šo atbildes sniegšanas regulējumu noteikt gan pēc Iesniegumu likuma, gan arī Informācijas atklātības likuma, ņemot vērā, ka pēc savas būtības tas ir informācijas pieprasījums. Ja persona informācijas pieprasījumā ir pieprasījusi arī skaidrojumu, tad arī to var sniegt saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, uz kuru arī attiektos cita apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība.

[6.9.] Tādējādi Iesnieguma likumā nepieciešams paredzēt tikai divus iesniegumu veidus: *sūdzība* un *priekšlikums*, pie tam nosakot, pirmkārt, katra iesnieguma veida definīciju, mērķi un atšķirīgo regulējumu, otrkārt, paredzot atšķirīgu kārtību attiecībā uz abu veidu iesniegumu pieejamību, administratīvās tiesas kontroli, tomēr, nosakot kopīgus kritērijus attiecībā uz atbildes sniegšanas termiņiem, kārtību, neizskatīšanas iemesliem un citiem vispārīgiem jautājumiem. Jāsaka, ka šāda iesnieguma iedalījuma jēga likumā „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” tā arī netika atklāta tiesību normās, bet, izstrādājot Iesniegumu likumu tika likvidēta vispār (Priekšlikumu un sūdzību likuma projekts, kuru iesniedza Tieslietu ministrija paredzēja iesniegumu iedalījumu sūdzībās un priekšlikumos), neskaidru iemeslu dēļ atstājot šo veidu uzskaitījumu likuma tekstā.

[6.10.] *Sūdzība* ir personas subjektīvs vai arī objektīvs viedoklis par kādas iestādes vai ierēdņa darbību pagātnē vai nākotnē, vai arī neapmierinātība un aizrādījums par šo darbību. Sūdzība, kā iesnieguma veids ļauj atklāt iestādes darbības sistēmas vai gadījuma rakstura nepilnības, uz kurām ir jāreaģē.

[6.11.] *Priekšlikums* – iesniegums, kurā persona izsaka kādu priekšlikumu attiecībā uz valsts pārvaldes darbības uzlabošanu vai tiesību aktu projektu. Būtu jāvienojas arī par to, ka gadījumā, ja priekšlikumu iesniegšanas kārtību (piemēram, sabiedriskās apspriešanas) nosaka citi likumi, šis likums ir vai nav piemērojams. Pie tam atsevišķiem aspektiem attiecībā uz citos likumos regulēto priekšlikumu izteikšanas kārtību (piemēram, priekšlikuma pieejamība), jābūt regulētiem līdzīgi.

[6.12.] Iesniegumu iedalījums noteiktos veidos nav pašmērķis, bet gan efektīvs paņēmieni, kā sistematizēt gadījumus, kuri ir pakļauti administratīvās tiesas kontrolei un kuri nav, sistematizēt iesniegumus, kuru saturs ir izpaužams un kuru nav utt. Tātad šāds iedalījums ir nepieciešams ne tikai gramatiski, bet arī juridiski, nosakot katram iesnieguma veidam citu tiesisko statusu.

Atbildes sniegšanas termiņi

[6.14.] Iesniegumu likuma 5.panta trešā daļa paredz atbildes sniegšanas termiņu pēc iespējas saprātīgā laikā, bet ne vēlāk, kā mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas. Ņemot vērā, ka likumā nav nodalīta atšķirības starp sūdzību un priekšlikumu ir dažādas situācijas attiecībā uz iespēju atbildēt.

[6.15.] Piemēram, ja sakarā ar sūdzību ir ierosināta disciplinārlieta pret kādu ierēdni, tad personai mēneša laikā nemaz nevar atbildēt par iestādes rīcību attiecībā uz sūdzību, bet gan var dot tikai norādi, vai vispār kaut kas ir uzsākts darīt. Rezultātā var rasties strīds par atbildes pēc būtības saturu – vai pirmā atbilde, ka lieta vispār ir ierosināta jau izpilda Satversmes 104.panta likuma prasību – sniegt atbildi pēc būtības. Sabiedrības interesēs būtu arī noskaidrot pārbaudes rezultātu, ņemot vērā, ka ierēdņu pārkāpumi nevar būt ierobežotas pieejamības informācija. Otrs variants, protams, ir, ka persona var prasīt šo informāciju vēlāk saskaņā ar Informācijas atklātības likumu. Tomēr tas būtu solis atpakaļ no labas pārvaldības principa: šādā gadījumā personai jāraksta vēl viens iesniegums, situācijā, kad viņa nemaz nezina, kad ir īstais laiks rakstīt. Respektīvi, vai pēc diviem mēnešiem izmeklēšanas rezultāts jau ir, ko pieprasīt, vai vēl nav. Savukārt informācijas sniegšana ir jauns administratīvais process, kuru teorētiski var atkal izskatīt administratīvajā tiesā tikai citādā kārtībā, nekā pieteikums par iesniegumu. Lai neradītu vēl vienu administratīvo procesu, vēlams noteikt, ka iestādei ir pienākums pašai ziņot otrreiz par izmeklēšanas rezultātiem, kad tie ir zināmi. Šo atbildi arī var aizstāt ar elektronisku atbildes ievietošanu internetā.

[6.16.] Ierosinājums noteikt, ka personai ir tiesības saņemt atbildi par sūdzību noteikta skaita darba dienu laikā no brīža, kad iestāde saņēmusi sūdzību, kurā tiek norādīta uzsāktā vai neuzsāktā rīcība, bet galīgo atbildi uz sūdzību sniedz pēc tam, kad veikti visi pasākumi sūdzībā minēto faktu pārbaudei un analīzei, bet ne vēlāk kā gada laikā. Nebūtu pareizi likt personai vēlreiz rakstīt iesniegumu, lai saņemtu informāciju saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, kā to pašreiz paredz Iesniegumu likuma 5.panta sestā daļa. Savukārt attiecībā uz priekšlikumiem, atbildes termiņu varētu atstāt pašreizējā redakcijā.

Iesniegums ar vairākiem un juridiskā nozīmē atšķirīgiem lūgumiem

[6.17.] Pašreiz gan Iesniegumu likums, gan Informācijas atklātības likums, kā arī Administratīvā procesa likums paredz brīvas formas iesniegumus, ciktāl ar Ministru kabineta noteikumiem attiecībā uz atsevišķiem administratīvajiem procesiem nav noteikts īpašas formas iesniegums. Tas noved pie tā, ka praksē rodas problēmas pareizi piemērot Iesniegumu likumu un nošķirt personas tiesības saņemt atbildi pēc būtības, gan attiecībā uz atbildes saturu, gan atbildes termiņiem un arī rada jautājumus par pareizo administratīvās kontroles virziena noteikšanu pat administratīvajās tiesās.

[6.18.] Lai novērstu šo problēmu, papildus iesniegumu iedalījumam sūdzībās un priekšlikumos – šiem atsevišķiem iesniegumiem ir nepieciešams noteikt konkrētu iesnieguma formu. Konkrētas formas noteikšana nebūtu nepieciešama iesniegumiem, kas iesniegti Administratīvā procesa likuma izpratnē, ja vien attiecībā uz konkrētiem administratīvajiem procesiem nav nepieciešama un noteikta īpaša iesnieguma forma, kā arī iespējams – sūdzības gadījumā. Īpaši apsverama iespēja noteikt konkrētu formu informācijas pieprasījumiem vai arī gan informācijas pieprasījumiem, gan iesniegumiem iesniegumu likuma izpratnē. Tāpat forma būtu nepieciešama priekšlikumiem iestādes darbības uzlabošanai vai normatīvā akta projekta ierosinājumam. Šeit arguments nevar būt tas, ka, piemēram, vecākiem cilvēkiem nav prasmes strādāt ar internetu, forma nav pieejama pagastā, utt. Jāņem vērā, ka nopietna līdzdalība valsts pārvaldē un priekšlikumu izteikšana attiecībā uz ierosinājumiem normatīvajos aktos personai ir jābūt iespējamā noformulēt saturiski un formāli izskatīšanai derīgu priekšlikumu, nevis brīvā formā sagatavotu apcerējumu.

[6.19.] Ir ieteicams paredzēt nesniegt privātpersonām normatīvo aktu skaidrojumus, kas tiek pieprasīti saskaņā ar Iesniegumu likumu, ņemot vērā, ka pamatā personas izmanto iespēju pieprasīt šos skaidrojumus savu subjektīvo tiesību aizsardzībai, nevis līdzdalības mērķa sasniegšanai. Jāņem vērā, ka subjektīvo tiesību aizsardzības gadījumā privātpersonai ir tiesības saņemt uzziņu saskaņā ar Administratīvā procesa likumu.

[6.20.] Iesnieguma formas galvenie mērķi:

- atsijāt iesniegumus, kuri neietilpst Iesniegumu likuma jomā;
- atvieglot ierēdņu darbu iesniegumu apstrādē – atkarībā no iesnieguma veida ir precīzāk saprotama iestādes kompetence un vieglāk nosakāms atbildes sagatavotājs; noteikt iesnieguma būtību (sūdzība par ierēdņiem vai priekšlikums);

- noteikt katrai iesnieguma formai publisko un privāto daļu, saskaņā ar kuru persona, jau iepriekš - iesniedzot iesniegumu apzinās attiecībā uz viņu publiskojamo datu apjomu un mērķi.
- Mutvārdu iesnieguma gadījumā attiecīgo formu aizpildītu ierēdnis.

[6.21.] Valsts pārvaldei vajadzētu sagatavot un publiskot īpašu rekomendāciju vai skaidrojošās vadlīnijas, pēc kura privātpersona soli pa solim var pārliecināties, vai iesniegums, ko viņa vēlas rakstīt, atbilst Iesniegumu likuma prasībām, vai arī tomēr persona secina, ka iesniegums attiecas uz Informācijas atklātības likuma vai Administratīvā procesa likuma piemērošanu. Pašlaik iestāžu mājas lapās ir daudz informācijas par normatīvajiem aktiem, to piemērošanu, taču tikai dažās iestādes mājas lapās ir informācija par to, kā persona var izmantot līdzdalības mērķi saskaņā ar Iesniegumu likumu. Šāds skaidrojums palīdzētu novērst nepamatotu un neatbilstošu iesniegumu nosūtīšanu.

Iesniedzēju personas datu aizsardzība un konfidencialitāte

[7.1.] Iesniegumu likuma 9.panta pirmā daļa nosaka, ka *aizliegts bez iesnieguma iesniedzēja piekrišanas izpaust informāciju, kas atklāj viņa identitāti, izņemot gadījumu, kad iestādei saskaņā ar likumu šāda informācija ir jāizpauž*. Faktiski tas nozīmē, to, ka attiecībā pret trešajām personām iesniedzēja identitāte nav izpaužama, izņemot tiesībsargājošo iestāžu pieprasījumus vai tiesas procesu gadījumā.

[7.2.] Savukārt, minētā likuma 9.panta otrā daļa nosaka: *ja iesniedzējs nevēlas, lai iesniegumā minētie fakti tiktu izpausti, viņš to norāda iesniegumā. Ja iesniegumā nav ietverta norāde par aizliegumu izpaust tajā minētos faktus, iestāde tos ir tiesīga izpaust, ievērojot šā panta pirmās daļas un citu normatīvo aktu prasības*. Tas nozīmē, ka pirmkārt, iesniedzēja identitāti likums paredz izpaust tikai privātpersonas piekrišanas gadījumā, otrkārt, privātpersona var pat aizliegt adresātam izpaust publiski arī iesnieguma saturu.

[7.3.] Pašreiz Iesniegumu likuma 9.pantā noteiktā konfidencialitātes kārtība neatbilst jau 1.pantā noteiktajam likuma mērķim un vēsturiski ir praktiski bez izmaiņām pārņemta no likuma „Iesnieguma, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 14.panta. Jāpiebilst, ka šā likuma piemērošanas ietvars bija plašāks, kā tikai līdzdalība valsts pārvaldē, tāpēc arī konfidencialitātes regulējums iepriekšējā likumā vairāk atbilst pašreiz Administratīvā procesa likumā noteiktajam saturam un bija samērā pareizs.

[7.4.] Nebūtu pieļaujams, ka personas iesnieguma saturs ir konfidenciāls, gadījumā, ja persona izsaka, kādu priekšlikumu, kas vērsts visas sabiedrības interešu labā. Pašreizējais regulējums var novest pie tā, ka citas personas pirmkārt, raksta līdzīgus iesniegumus, jo viņām nav zināms, ka par attiecīgo problēmu iesniegums jau atrodas izskatīšanas procesā; otrkārt, tādā gadījumā arī atbilde, kā tieši iestāde risinājusi iesniegumā norādīto problēmu nav izpaužama, jo publiskojot atbildi, iespējams izpaust iesnieguma saturu.

[7.5.] Vācijas regulējums attiecībā uz e-iesniegumu sūtīšanu, paredz, ka personas iesnieguma saturs ne tikai ir pieejams, bet tas tiek ievietots interneta mājas lapā, lai visa sabiedrība zinātu ieteikumus, kurus persona ierosina. Bez tam tiek publiskotas arī iestāžu atbildes. Latvijā atsevišķas iestādes: Konkurences padome, Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ievieto interneta mājas lapā svarīgākos administratīvos aktus, aizklājot neizpaužamo informāciju, arī personas datus. Šāda prakse uzlabo izpratni par piemērotajām tiesību normām un dod priekšstatu par iestādes darbu, kā arī iespējamo problēmas risinājumu saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem.

[7.6.] Īpaši ieteicams ir izveidot elektronisko formu sūdzību vai priekšlikumu iesniegšanai, izmantojot kontaktformu valsts pārvaldes iestādes mājas lapā. Šādai kārtībai vajadzētu aizstāt pašreiz lietotā elektroniskā pasta saraksti ar privātpersonām, kuras kārtību apstiprina katra iestāde atsevišķi. Šajā gadījumā personas identificējošā informācija nebūtu obligāta, līdzīgi, kā vispārpieejamās informācijas sniegšanas gadījumā saskaņā ar Informācijas atklātības likumu – nav nepieciešams personas kods, bet gan tikai jāzina, kur šo informāciju nosūtīt. Šeit būtu līdzīgi, - ja persona izsaka kādu sabiedrībai nozīmīgu ierosinājumu vai sūdzību viņa to var nosūtīt caur iestādes mājas lapu, pēc savas izvēles palikt pilnībā anonīma un vēlāk publiski redzēt atbildes risinājumu tajā pašā mājas lapā. Atšķirībā no elektroniskā pasta sarakstes, kuru personas izmanto brīvas formas teksta rakstīšanai, šeit būtu izmantojama īpaši izstrādāta sūdzības vai priekšlikuma forma, bez tam pirms šādas formas aizpildīšanas personai būtu jāatbild uz vairākiem kvalificējošiem jautājumiem. Piemēram solis Nr.1 – vai jūs iesniegsiet sūdzību vai priekšlikumu? Solis Nr.2. sūdzība būs par... utt. Tādā veidā tiktu novērsta brīva teksta rakstīšana, kas apgrūtina pārvaldes darbu (jo e-pastus ir uzrakstīt vieglāk, nekā rakstveida iesniegumu pa pastu) un nesasniedz Iesniegumu likumā noteikto mērķi.

[7.7.] Lai nodrošinātu labas pārvaldības principa turpmāku attīstību, valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm nekavējoties būtu nepieciešams iedibināt praksi un izveidot mājas lapās sadaļu, kurā būtu ievietojami iesniegumi, kā arī publiskota iestādes atbilde uz tiem. Līdz grozījumiem Iesniegumu likumā, interneta mājas lapā ievietojamo iesniegumu atlasī varētu veikt kompetentā iestāde, izvērtējot tā sabiedrisko nozīmību un interesi, jo šobrīd normatīvie akti šādus kritērijus neparedz. Līdz Iesniegumu likuma grozījumiem neizpaužami būtu iesniedzēju personas dati, kā arī iesnieguma saturs, ja persona to īpaši norādījusi. Šāda uzsākta iesniegumu un atbilžu publiskošanas prakse palīdzēs iedzīvināt attiecīgos šajā ziņojumā piedāvātos Iesnieguma likuma grozījumus attiecībā uz iesniegumu satura publisko pieejamību, it īpaši ļaus iestādēm apzināt galvenās problēmas, kuras būs iespējams novērst vēl pirms likuma grozījumu pieņemšanas Saeimā.

[7.8.] Lai nodrošinātu sabiedrības interesēs iesniegto iesniegumu pieejamību, nepieciešams personas datu aizsardzību un konfidencialitāti noteikt, atkarībā no iesniegumu veida. Ja persona raksta sūdzību par valsts pārvaldi vai ierēdņiem, viņam ir tiesības palikt anonīmam, tāpēc šajā gadījumā jāpiemēro līdzšinējais regulējums. Savukārt attiecībā uz priekšlikumiem par valsts pārvaldes darbības uzlabošanu, likuma vai citu tiesību aktu projektu iesniegšanas gadījumā personas dati varētu būt daļēji pieejami (piemēram, vārds un uzvārds), kas ļautu iespēju sabiedrībai novērtēt jebkuras personas līdzdalības valsts pārvaldē ieguldījumu papildus tam, ka pašreiz sabiedrība var novērtēt tikai tādu personu ieguldījumu sabiedrības labā, kas veikts personai darbojoties publiskos amatos.

[7.9.] Šāda kārtība novērstu arī iesnieguma atbildes termiņa kavējumus, bez tam pamatā nedaudz arī atturētu privātpersonas no bezjēdzīgu un nejēdzīgu iesniegumu

rakstīšanas valsts iestādēm vai vismaz tādu iesniegumu rakstīšanas, kurā persona apraksta savas sadzīves problēmas, un kas nav vērsts uz līdzdalības mērķi.

[7.10.] Ņemot vērā iepriekšminēto priekšlikums ir, pirmkārt, noteikt, ka ja persona ir iesniegusi sūdzību par valsts pārvaldes iestādi, amatpersonu, darbinieku vai ierēdni, iesniedzēji dati ir konfidenciāli, izņemot gadījumu, kad iestādei šādi dati ir jāizpauž saskaņā ar likumu, savukārt iesnieguma saturs un atbilde uz šo iesniegumu ir vispārpieejama informācija, ciktāl tā neizpauž personas datus. Otrkārt, noteikt, ka pārējos gadījumos, it īpaši, ja persona izsaka priekšlikumu par valsts pārvaldes darbības uzlabošanu vai izsaka ierosinājumus attiecībā uz tiesību aktu izstrādi, iesniedzēja vārds, uzvārds (juridiskajām personām – nosaukums, reģistrācijas numurs un adrese), iesnieguma saturs un iestādes atbilde ir vispārpieejama informācija. Treškārt noteikt, ka iestāde ievieto interneta mājas lapā privātpersonu iesniegumus un iestādes atbildes uz tiem iesniegumiem, kas skar tiesību aktu projektus.

[7.11.] Tāpat nepieciešams noteikt, ka atbildes publiskošana iestādes interneta mājas lapā ir uzskatāma par atbildes sniegšanu un nav jāsūta rakstveidā pa pastu, ja vien persona to nepieprasa. Šādā gadījumā jāprecizē normas, kas nosaka kārtību atbildes sniegšanai uz vairāku privātpersonu iesniegumiem, kā arī kārtību, kādā uzskatāms, ka personai ir sniegta atbilde, ja tā ievietota interneta mājas lapā. Visticamāk šeit būtu nepieciešams pilnveidot arī iestādes iekšējo uzraudzības mehānismu.

Iesniegumu tiesiskā regulējuma vēsturiskie motīvi

[8.1.] Iesniegumu (petīcijas) tiesību regulējums Latvijā no 1991.gada tiek pakāpeniski nostiprināts saistībā ar publisko tiesību pilnveidošanas procesiem Latvijā pēc valsts neatkarības atjaunošanas, Latvijas Republikas Satversmē paredzēto Latvijas Republikas orgānu darbības atjaunošanas pilnā apmērā, kā arī valsts pārvaldes tiesiskā regulējuma pilnveidošanas uzsākšanas. Šie procesi radīja nepieciešamību noregulēt personas tiesības vērsties pie valsts pārvaldes ar iesniegumiem, lai panāktu dažādu privātpersonām aktuālu jautājumu risināšanu (piemēram, zemes reformas jautājumi, privatizācija, uzņēmumu dibināšana u.tml).

[8.2.] Kopumā vēsturiskā skatījumā personas tiesības iesniegt iesniegumus valsts pārvaldei un saņemt atbildi regulējumu var iedalīt vairākos svarīgos posmos, kur vienā personas tiesības tiek sākotnēji attīstītas, bet citā tiek pilnveidots to procesuālais regulējums atsevišķos normatīvajos aktos.

[8.3.] Attiecībā uz iesniegumu tiesisko regulējumu svarīgākais likums, kas bija spēkā uz 1993.gada 6.jūliju bija 1991.gada 10.decembra konstitucionālais likums „Cilvēka un pilsoņa tiesības un pienākumi”. Minētā likuma 34.pantā bija noteikts: *„Katram ir tiesības griezties valsts varas un pārvaldes institūcijās ar individuāliem vai kolektīviem iesniegumiem, priekšlikumiem un saņemt atbildi likumā noteiktā kārtībā”*

[8.4.] 1994.gada 5.novembrī 5.Saeima pieņēma likumu „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”, kurā bija noteikts: *ikvienai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības griezties valsts un pašvaldību iestādēs un uzņēmumos ar individuāliem vai kolektīviem rakstveida iesniegumiem, sūdzībām un priekšlikumiem un saņemt atbildi pēc būtības.*

[8.5.] No 1995.gada 1.septembra spēkā stājās Ministru kabineta noteikumi Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi”, kas regulēja administratīvo aktu izdošanas kārtību (zaudējis spēku ar 2004.gada 1.februāri). Šo noteikumu 40.1.punktā bija noteikts, ka *iesniedzējs ir persona, kas vēršas iestādē ar iesniegumu.* 44.1.punkts noteica, ka pārvaldes procesa ierosināšanas pamats ir iesniegums. Savukārt, minēto noteikumu 45.punktā bija noteikts, ka iesniegums pēc tā satura (vai nosaukuma) var būt arī sūdzība vai priekšlikums. No 1995.gada 1.septembra līdz 2004.gada 1.februārim (kad stājās spēkā Administratīvā procesa likums) spēkā bija vienlaikus gan likums „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”, gan Ministru kabineta noteikumi Nr.154 „Administratīvā akta procesa noteikumi”.

[8.6.] Kaut arī Ministru kabineta noteikumi Nr.154 ir vērsti uz tādu iesniegumu regulēšanu, kurus personas iesniedz valsts pārvaldei, lai saņemtu administratīvo

aktu, tā 45.punktā ir noteikts citādi. Jāņem vērā, ka Ministru noteikumi Nr.154 bija ar zemāku juridisko spēku, tomēr, administratīvā akta izdošanas termiņi tajos bija noteikti tādi paši, kā atbildes sniegšana saskaņā ar 1994.gada Iesniegumu likumu. Līdz ar to iesnieguma noformēšanas, lietvedības kārtības un citos jautājumos arī administratīvo aktu procesā iestādes juridiski vadījās pēc 1994.gada iesnieguma likuma prasībām, ja vien speciālajās tiesību normās nebija noteikts citādi.

[8.7.] 1998.gada 6.novembris ir būtisks pavērsiens saistībā ar 1998.gada 15.oktobra likuma „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē” pieņemšanu, saskaņā ar kuru stājās spēkā Satversmes 8.nodaļa. Tajā tika iekļautas arī garantijas attiecībā uz privātpersonas tiesībām iesniegt iesniegumus un saņemt atbildi, nosakot tās Satversmes 104.pantā. Ar 2002.gada 30.aprīļa likumu „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē” (spēkā no 2002.gada 24.maija) 104.pants tika grozīts, turpmāk nosakot, ka *„ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Ikvienam ir tiesības saņemt atbildi latviešu valodā.”*

[8.8.] 1998.gada 29.oktobrī Saeimā tika pieņemts Informācijas atklātības likums, kas stājās spēkā 1998.gada 20.novembrī. Tajā tika noteikta, kārtībā, kādā, vērsties pie iestādes, privātpersonas var saņemt informāciju no tās.

[8.9.] 2001.gada 25.oktobrī tika pieņemts Administratīvā procesa likums, taču tas stājās spēkā tikai 2004.gada 1.februārī, jo Saeima vairākas reizes mainīja likuma spēkā stāšanās datumu. Administratīvā procesa likums regulē tādu iesniegumu kārtību, kura saistīta ar gadījumiem, kad personai ir tiesības vērsties pie valsts ar iesniegumiem ar mērķi panākt kāda administratīvā akta izdošanu, kā arī, lai aizstāvētu savas subjektīvās tiesības vai tiesiskās intereses administratīvajā procesā vispār.

[8.10.] Tādējādi no 2004.gada 1.februāra līdz 2008.gada 1.janvārim vienlaikus spēkā bija trīs iesniegumu tiesiskie regulējumi: Informācijas atklātības likums, Administratīvā procesa likums, likums „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”, kur dažādo regulējumu novēršanai tika izveidota darba grupa jauna Iesniegumu likuma izstrādāšanai. Jāsecina, ka jauna Iesniegumu likuma izstrādes iemesls būtībā ir Administratīvā procesa likuma spēkā stāšanās, kura piemērošanai 1994.gada iesniegumu likums vairs nebija nepieciešams.

[8.11.] Likumdevējs 2007.gadā pieņēma modernāku Iesniegumu likumu, kur salīdzinot ar iepriekšējo, pirmkārt, atšķiras likuma mērķis un līdz ar to tā piemērošanas joma – veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē. Tādējādi likuma izstrādātāju iecere bija regulēt tikai tādu iesniegumu iesniegšanu, kas nav saistīta ar Informācijas atklātības likuma un Administratīvā procesa likumā paredzētajiem gadījumiem.

[8.12.] Pēc Iesniegumu likuma spēkā stāšanās 2008.gada 1.janvārī privātpersonas tiesību apjoms interpretācijas ceļā tiek precizēts atsevišķās administratīvajās lietās, kas izvērtētas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumos.

PwC sniedz revīzijas pakalpojumus, nodokļu, finanšu, juridiskās un uzņēmējdarbības konsultācijas ar mērķi palielināt klientu uzņēmumu vērtību un uzlabot organizāciju pārvaldes efektivitāti. Apvienojot vairāk nekā 161,000 cilvēku talantus un pieredzi 154 valstīs, mēs palīdzam izmantot jaunas iespējas un nodrošinām praktiskus padomus. Vairāk informācijas www.pwc.lv

©2010 PricewaterhouseCoopers SIA. Visas tiesības aizsargātas. Šajā dokumentā "PwC" nozīmē PricewaterhouseCoopers SIA, kas ir starptautiskā firmu tīkla PricewaterhouseCoopersInternationalLimited dalībnieks, kurā katrai dalīborganizācijai ir atsevišķs un neatkarīgs juridiskās personas statuss.